

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

BM.WOG.001.38.2019

Opinia

**Komitetu Polityki Naukowej z dnia 22 lipca 2019 r. na temat
tłumaczenia na język angielski nowej klasyfikacji nauk**

Po przeanalizowaniu tłumaczeń KPN nie zgłasza zastrzeżeń do dziedziny nauk medycznych i o zdrowiu, dziedziny nauk rolniczych, dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, teologii i dziedziny sztuki.

I. W dziedzinie nauk humanistycznych zastrzeżenia budzi proponowany przekład nazw trzech dyscyplin: 1) językoznawstwa na „language and linguistics”, 2) literaturoznawstwa na „literature”, 3) nauk o kulturze i religii na „cultural and religious studies”.

Ad 1) Najprostszym i najtrafniejszym odpowiednikiem językoznawstwa, synonimiczne nazywanego również lingwistyką, jest angielska nazwa dyscypliny „linguistics”. Ponieważ wszystkie trzy terminy (językoznawstwo, lingwistyka, linguistics) oznaczają jasno naukę o języku, odróżnienie języka (language) od nauki o języku (linguistics) w proponowanym przekładzie (language and linguistics) wprowadza niezrozumiałą komplikację i niejasność, która oddala się od znaczenia polskiej nazwy dyscypliny językoznawstwo; należałoby więc przyjąć wersję „linguistics”;

Ad 2) Polskiej nazwie dyscypliny literaturoznawstwo, określanej również jako nauka o literaturze lub badania literackie, odpowiada najdokładniej angielska „literary studies”, podczas gdy słowo „literature” oznacza literaturę w sensie twórczości literackiej, praktykowanej przez pisarzy, nie zaś naukę o literaturze, uprawianą przez jej badaczy – literaturoznawców. Zatem właściwy przekład literaturoznawstwa to nie „literature”, lecz „literary studies”;

Ad 3) Wprawdzie w angielskiej terminologii naukowej występują zarówno „cultural studies”, jak i „religious studies”, jednakże obie dyscypliny funkcjonują rozłącznie, a tej pod nazwą „cultural studies” tak brzmieniowo, jak i merytorycznie odpowiada polskie kulturoznawstwo. Utworzona w Polsce nazwa dyscypliny „nauki o kulturze i religii” połączyła natomiast religioznawstwo nie tylko z kulturoznawstwem, lecz także z etnologią jako odrębną pod względem zakresu i warsztatu dyscyplinę badań nad kulturami. W tej sytuacji anglojęzyczny przekład „nauk o kulturze i religii” na „cultural and religious studies” mylnie sugeruje, że dyscyplina ta łączy religioznawstwo tylko z kulturoznawstwem (cultural studies), bez udziału etnologii (ethnology). Aby więc

implicite nie wykluczać etnologii z obszaru nauk o kulturze przez kliszę utożsamienia angielskiego terminu „cultural studies” wyłącznie z kulturoznawstwem, należałoby znaleźć inny przekład dla nauk o kulturze i religii. Najwłaściwszym rozwiązaniem wydaje się wersja „studies on culture and religion”.

II. W dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych niewłaściwy jest przekład dyscypliny architektura i urbanistyka na „architecture and urban STUDIES”. Ta angielska nazwa w tłumaczeniu na język polski oznaczałaby nie architekturę i urbanistykę (jako dyscyplinę nauk inżynieryjno-technicznych), lecz „NAUKI O architekturze i urbanistyce”, podczas gdy badania naukowe nad powstałymi dziełami architektury i urbanistyki, podobnie jak badania nad powstałymi dziełami malarstwa, rzeźby, muzyki czy teatru, wchodzi w zakres nauk o sztuce (arts studies) jako działu nauk humanistycznych. Zasadnicza różnica między dyscypliną architektura i urbanistyka a dyscypliną nauki o sztuce (w tym o architekturze i urbanistyce) jest analogiczna do różnicy między dyscyplinami dziedziny sztuka (sztuki filmowe i teatralne, sztuki muzyczne, sztuki plastyczne) a dyscypliną nauki o sztuce. Tak jak z oczywistych względów od dyscypliny nauki o sztuce (arts studies) odróżnia się poszczególne dyscypliny dziedziny sztuka (the arts), które stanowią przedmiot badań tej pierwszej, tak na identycznej zasadzie równie koniecznym jest rozróżnienie dyscypliny nauk o sztuce od architektury i urbanistyki (architecture and urbanism), które również stanowią przedmiot badań tej pierwszej. Zatem tak jak dyscyplin artystycznych nie tłumaczy się na angielski jako „arts studies” lecz jako „arts”, tak też architektury i urbanistyki nie należy tłumaczyć jako „architecture and urban studies”, lecz jako „architecture and urbanism” lub „architecture and urban planning” – zgodnie z tym, co oznacza polska nazwa dyscypliny architektura i urbanistyka.

III. W dziedzinie nauk społecznych nazwa geografia społeczno-ekonomiczna powinna być tłumaczona dosłownie jako „socio-economic geography”. Nauki o bezpieczeństwie oczywiście nie zajmują się bezpieczeństwem w sensie „safety”, tylko defence lub security. Dyscyplina ta też zwyczajowo nie jest określana jako „science” tylko „studies”. Analogicznie, nauki o komunikacji społecznej i mediach to „media and communication studies”, a nauki o zarządzaniu i jakości – „management and quality studies”. Nauki o polityce to „political science”, a administracja – „public administration”. Pedagogika zwyczajowo tłumaczona jest jako „education and human development”.

Opisane zmiany są wyszczególnione w tabeli poniżej.

	Jest	Powinno być
I. Nauki humanistyczne		
Językoznawstwo	Language and linguistics	Linguistics
Literaturoznawstwo	Literature	Literary studies

Nauki o kulturze i religii	Cultural and religious studies	Studies on culture and religion
II. Nauki inżyneryjno-techniczne		
Architektura i urbanistyka	Architecture and urban studies	Architecture and urbanism LUB Architecture and urban planning
III. Nauki społeczne		
Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	Social and economic geography, and spatial management	Socio-economic geography and spatial management
Nauki o bezpieczeństwie	Safety science	Defence studies LUB Security studies
Nauki o polityce i administracji	Political and administrative sciences	Political science and public administration
Nauki o komunikacji społecznej i mediach	Media and communications	Media and communication studies
Nauki o zarządzaniu i jakości	Management and quality science	Management and quality studies
Pedagogika	Educational sciences	Education and human development

**Przewodnicząca
Komitetu Polityki Naukowej**

dr hab. Natalia Letki